

Vergaderjaar 1992-1993

22 815

Regels met betrekking tot de verlening van voorzieningen aan gehandicapten (Wet voorzieningen gehandicapten)

Nr. 15

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 4 mei 1993

Mede namens de Staatssecretarissen van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) breng ik u op de hoogte van de uitkomsten van het bestuurlijk overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op 15 april jl. Uit dit overleg is een drietal punten van belang: vervoersvoorzieningen voor bewoners van AWBZ-instellingen, nadere regels voor inkomensafhankelijke eigen bijdragen en financiële tegemoetkomingen en het budget voor de Regeling geldelijke steun huisvesting gehandicapten (RGSHG). Voorts geef ik in deze brief de punten aan betreffende de derde nota van wijziging, die ik u hierbij doe toekomen (22 815, nr. 16).

1. Vervoersvoorzieningen voor bewoners van AWBZ-instellingen

De VNG wenst meer duidelijkheid over de vraag of mensen die zijn opgenomen in AWBZ-instellingen aanspraak kunnen maken op vervoersvoorzieningen in het kader van de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG).

Over deze vraag was inderdaad geen volledige duidelijkheid. Deze afbakeningsproblemen doen zich ook voor in de huidige regelingen tussen AAW en AWBZ op dit terrein.

Op grond van artikel 2 van het wetsvoorstel WVG dienen gemeenten zorg te dragen voor het verlenen van woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen ten behoeve van de in de gemeente wonende gehandicapten. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar de woonsituatie van de gehandicapten, bijvoorbeeld tussen gehandicapten die zelfstandig wonen en gehandicapten die verblijven in een instelling, welk verblijf uit hoofde van de AWBZ wordt bekostigd. De formulering van het voorgestelde artikel 2 betekent dat de gemeenten ook een zorgplicht hebben voor gehandicapten die verblijven in AWBZ-instellingen.

Overigens is duidelijk dat vervoersvoorzieningen die samenhangen met de zorgfunctie – dus vallen binnen de doelstelling van de instellingen – voor rekening komen van de AWBZ.

Weliswaar is de huidige praktijk van toekenning van voorzieningen vanuit de AAW aan bewoners van AWBZ-instellingen zeer gedifferentieerd doch van een zorgplicht, zoals die voor de gemeenten zou gaan gelden als artikel 2 van de WVG ongewijzigd van kracht zou worden, is thans in het kader van de AAW geen sprake.

Bovendien is het niet de bedoeling geweest om met de WVG een zodanige plicht in te voeren.

Voor de afbakening van vervoersvoorzieningen met de AWBZ is in het overleg met de VNG een voor beide partijen aanvaardbare oplossing mogelijk gebleken door wijziging van het wetsontwerp.

Teneinde aan te sluiten bij de huidige situatie zoals deze thans in AAW-verband bestaat, is besloten artikel 2 van de WVG zodanig te wijzigen dat de uit de WVG voortkomende zorgplicht van gemeenten in beginsel niet geldt voor gehandicapten die verblijven in AWBZ-instellingen. Het met deze nota van wijziging voorgestelde derde lid van artikel 2 geeft aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de bevoegdheid om, in overeenstemming met de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, bij ministeriële regeling aan te geven in welke situatie de gemeenten wel een zorgplicht hebben voor gehandicapten in AWBZ-instellingen.

Van de hiervoor bedoelde bevoegdheid zal gebruik worden gemaakt voor wat betreft de vervoersvoorzieningen en rolstoelen ten behoeve van gehandicapten in bepaalde categorieën AWBZ-instellingen, te weten gezinsvervangende tehuizen, Het Dorp, de zogenaamde grote woonvormen en de beschermende woonvormen voor psychiatrische patiënten in de wijk.

Achtergrond hierbij is dat het langdurig verblijf in deze categorieën AWBZ-instellingen voor de bewoners een vervangende woonsituatie vormt. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om voor de overige categorieën in AWBZ-instellingen de aanspraken uit hoofde van de AWBZ uit te breiden.

Met het nieuw voorgestelde artikel 23a wordt rekening gehouden met de voorgestane invoering van functiegerichte omschrijvingen van zorgaanspraken in de AWBZ, zoals dat in het voorstel van Wet, houdende wettelijke regeling van aanspraak op zorg in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en wijziging van enige andere wetten (kamerstukken II, 1992–1993, 22 904, nrs. 1 en 2) is opgenomen.

2. Nadere regels voor inkomensafhankelijke eigen bijdragen en financiële tegemoetkomingen

In de nota naar aanleiding van het Eindverslag (22 815, nr. 11) is u een concept-regeling toegezegd met betrekking tot de nadere regels voor eigen bijdragen en financiële tegemoetkomingen; bijgaand wordt dit concept-besluit toegezonden¹. Wij hebben in dat kader ook de redenen aangegeven waarom wij vooralsnog besloten hebben om nadere regels met betrekking tot de eigen bijdragen en financiële tegemoetkomingen te stellen. Hier willen wij nog eens kort de historie van de eigen bijdragen schetsen.

In het bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp (1992–1993, 22 815, nrs 1–2) is de ministeriële bevoegdheid geregeld tot het treffen van nadere regels voor de eigen bijdragen (artikel 5, derde lid). In de toelichting is aangegeven dat hiermee met name een beperking van de

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

eigen bijdragen voor de lagere inkomens wordt beoogd. In de memorie van antwoord (22 815, nr. 6) is nader aangegeven dat hiertoe zal worden aangesloten bij de reeds geldende eigen bijdrage van f 500 voor woning-aanpassingen in het kader van de RGSHG. Deze eigen bijdrage kan in het kader van de WVG maximaal gevraagd worden per gezin/per jaar voor de inkomens tot modaal. Voor de minimuminkomens wordt de eigen bijdrage beperkt tot f 186 per gezin per jaar in aansluiting op het voor de ABW en de AAW geldende drempelbedrag. Voor bovenmodale inkomens kan de gemeente een hogere eigen bijdrage vaststellen dan f 500.

Gaandeweg bij de totstandkoming van de model-verordening van de VNG is gebleken dat hiermee nog onvoldoende duidelijkheid bestond over het karakter en de omvang van eigen bijdragen. Zo zou een eigen bijdrage per WVG-voorziening kunnen worden gevraagd of zou voor een bepaalde voorziening, bijvoorbeeld een rolstoel in bruikleen, jaarlijks een eigen bijdrage kunnen worden gevraagd. Dit zou een cumulatie van eigen bijdragen per jaar of door de jaren heen kunnen betekenen. Wij hebben dan ook geconcludeerd dat duidelijk in de wetgeving moet worden vastgelegd dat het totaal aan eigen bijdragen per jaar moet worden gemaximeerd tot de genoemde bedragen en dat een eigen bijdrage alleen geldt bij de toekenning van een voorziening, daaronder begrepen de vervanging daarvan door een nieuwe voorziening.

In de nota naar aanleiding van het Eindverslag is aangegeven dat wij voornemens zijn deze uitgangspunten nader te regelen. Dit sluit ook aan bij de bespreking van de uitgangspunten bij het hanteren van eigen bijdragen met de Kamer in het Mondeling Overleg van 31 oktober 1991 (22 089, nr. 12).

Uit het voorgaande blijkt dat van meet af aan door ons is uitgegaan van de noodzaak van nadere regels voor de eigen bijdragen. Dit betekent weliswaar een beperking van de gemeentelijke vrijheid, maar wij vinden deze regels noodzakelijk om een (te) groot beslag op het eigen inkomen te voorkomen en daarmee het karakter van de WVG als voorzieningwet te waarborgen. Dit is ook in financiële zin verantwoord omdat eigen bijdragen niet zijn verdisconteerd in de financiële ruimte die gemeenten nodig hebben voor het overnemen van de AAW-voorzieningen en de uitbreiding naar 65-plussers.

In artikel 4, vierde lid van de WVG is voorzien in de mogelijkheid dat de gemeente financiële tegemoetkomingen afstemt op het eigen inkomen. Uitgangspunt is dat de voorzieningen financieel bereikbaar blijven, hetgeen bij afstemming op het inkomen betekent dat rekening wordt gehouden met de draagkracht.

In de tweede nota van wijziging (22 815, nr. 12) hebben wij de mogelijkheid geschapen om ook met betrekking tot de financiële tegemoetkomingen nadere regels te stellen, teneinde te waarborgen dat ook dat deel van de kosten van een voorziening dat niet door de financiële tegemoetkoming wordt gedekt, binnen de grenzen van de draagkracht blijft (artikel 4, vijfde lid).

In de nota naar aanleiding van het Eindverslag is dit nader toegelicht. Daarbij hebben wij aangegeven dat de gemeenten vrijheid behouden bij de wijze van inkomensvaststelling en draagkrachtvaststelling.

Uit het overleg met de VNG bleek dat de VNG nadere regels voor eigen bijdragen en financiële tegemoetkomingen in principe afwijst. Bij een beperking van de nadere regels voor eigen bijdragen tot de lagere inkomensgroepen op grond van artikel 5, derde lid zijn deze bezwaren minder groot dan de bezwaren tegen de nadere regels die betrekking hebben op de hogere inkomensgroepen en met betrekking tot de door gemeenten te verlenen financiële tegemoetkomingen. De VNG acht de

huidige voorstellen in strijd met de afspraken die zij op dit punt met het kabinet heeft gemaakt. De VNG wil dat in ieder geval wordt afgezien van toevoeging van lid 5 aan artikel 4 van het wetsvoorstel, betreffende het stellen van nadere regels met betrekking tot de financiële tegemoetkomingen.

Wij onderkennen het probleem van de VNG. Wij hebben echter gemeend, ook in reactie op vragen van leden van de fracties van de Tweede Kamer, te moeten vastleggen dat eigen bijdragen en kosten van voorzieningen die niet door de desbetreffende financiële tegemoetkomingen worden gedekt, nimmer de draagkracht van de gehandicapte (en zijn echtgenoot), c.q. van zijn (pleeg-)ouders te boven mogen gaan. Indien dit niet zou worden geregeld zou een gehandicapte met een hoger inkomen, die (veel) voorzieningen nodig heeft in principe in inkomen terug kunnen vallen op bijstandsniveau of zelfs gedwongen kunnen worden om een beroep op bijstand te doen. In dat laatste geval zou hij bovendien toch nog met een vermogenstoets geconfronteerd worden. De WVG en de bijstandswet onderscheiden zich dan nauwelijks van elkaar.

Ik stel voor om dit punt expliciet bij de plenaire behandeling van de WVG in de Tweede Kamer te bespreken.

3. Het budget voor de RGSHG

Naar aanleiding van uw verzoek mededelingen te doen over de onderhandelingen met de VNG deel ik u mede, dat over het onderwerp realisatiecijfers 1992 van de Regeling geldelijke steun huisvesting gehandicapten nog gesprekken plaatsvinden. Zodra deze gesprekken zijn afgerond zal staatssecretaris Heerma u terzake separaat informeren.

4. Organisatiewet Sociale Verzekering (OSV)

In de nota naar aanleiding van het eindverslag werd het voornemen aangekondigd door middel van een nota van wijziging de OSV zodanig te wijzigen dat de GMD wettelijk bevoegd zou zijn om ten behoeve van de gemeenten werkzaamheden in het kader van de WVG te verrichten. Inmiddels heeft de GMD op grond van het huidige artikel 22c OSV de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid goedkeuring gevraagd voor het uitvoeren van deze werkzaamheden ten behoeve van gemeenten.

Dit maakt een wijziging van de OSV op dit punt overbodig. De bijgaande nota van wijziging bevat dan ook geen wijziging van de OSV. Wel is het noodzakelijk gebleken om de Abp-wet, de Spoorwegpensioenwet en de Algemene militaire pensioenwet te wijzigen.

Het voorgestelde zesde lid van de artikelen P 9 Abp-wet, P 8 Spoorwegpensioenwet en X 5 Algemene militaire pensioenwet is afgeleid van artikel 22c van de Organisatiewet Sociale Verzekering. Op grond van artikel 22c Organisatiewet Sociale Verzekering bestaat voor de GMD de mogelijkheid werkzaamheden van adviserende of andere aard (als bedoeld in artikel 22a, eerste lid, onder a tot en met c, van die wet) te verrichten met toestemming van de minister van SZW. Voor de overheidspensioenorganen is een vergelijkbare bevoegdheid nog niet geregeld. Bedoeld is voor het ABP, het Spoorwegpensioenfonds en het ministerie van Defensie dezelfde of soortgelijke mogelijkheden als voor de GMD te scheppen om op verzoek van gemeentebesturen werkzaamheden van adviserende en andere aard (als voren bedoeld) te kunnen verrichten welke voortvloeien uit de Wet voorzieningen gehandicapten.

Toestemming dient te worden verleend door de minister van Binnenlandse Zaken wat het ABP betreft en door de minister van Verkeer en Waterstaat wat het Spoorwegpensioenfonds betreft. De minister van Defensie heeft uiteraard geen toestemming van anderen nodig voor het verrichten van diensten op verzoek van gemeentebesturen; hij beslist daar zelf over. Er is voor de gemeenten hierdoor geen verplichting geschapen om de overheidspensioenorganen in te schakelen, doch slechts een mogelijkheid. De door het ABP en de overige pensioenorganen in dit verband gemaakte kosten mogen niet ten laste van het betreffende pensioenfonds of Defensie worden gebracht en evenmin ten laste van het Algemeen Arbeidsongeschikheidsfonds. Er dient sprake te zijn van een contractuele relatie waarbij het ABP c.a. de kosten volledig doorberekenen aan de gemeenten.

Daarnaast is voorzien in een technische aanpassing van deze wetten. Bij de artikelen II en III van de wet van 24 september 1992, tot wijziging van de Ambtenarenwet 1929 en enkele andere wettelijke regelingen betreffende inhouding, beslag en korting op bezoldiging en pensioen in verband met de herziening van de beslagvrije voet (Stb. 539), is aan artikel P 9 van de Algemene burgerlijke pensioenwet onderscheidenlijk artikel P 8 van de Spoorwegpensioenwet een nieuw vierde lid toegevoegd. Deze wetwijziging is met ingang van 1 december 1992 in werking getreden. De artikelen 11 en 12 van het onderhavige wetsvoorstel zijn nog niet aan deze wetwijziging aangepast. Zo voorzien ook deze bepalingen in toevoeging van een vierde lid aan de artikelen P 9 Abp-wet en P 8 Spoorwegpensioenwet. De onderhavige nota van wijziging voorziet in aanpassing van het onderhavige wetsvoorstel aan de meest recente tekst van de artikelen P 9 Abp-wet en P 8 Spoorwegpensioenwet.

Ingevolge het vijfde lid van de artikelen P 9 Abp-wet en P 8 Spoorwegpensioenwet zijn voorzieningen op grond van die artikelen niet vatbaar voor beslag. De tekst van dat lid van die artikelen komt overeen met die van artikel 57, achtste lid, AAW.

Het niet vatbaar zijn voor beslag betreft zowel de voorzieningen die bestaan uit het periodiek dan wel eenmalig betaalbaar stellen van bedragen als de voorzieningen die bestaan uit roerende zaken, voor de aanschaf waarvan door het betreffende pensioenfonds een financiële tegemoetkoming is verstrekt, dan wel die in bruikleen of eigendom zijn verleend. Bij de vorenvermelde wet van 24 september 1992, Stb. 539, was eerder reeds bepaald dat voorzieningen die bestaan uit financiële tegemoetkomingen, niet vatbaar zijn voor beslag. Artikel P 9, vijfde lid, (nieuw) Apb-wet en P 8, vijfde lid, (nieuw) Spoorwegpensioenwet breiden de bescherming tegen beslag uit tot de voorzieningen in natura.

Een afschrift van deze brief is aan de VNG gezonden.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
E. ter Veld